

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

PERSONALHISTORISKE SAMLINGER

— GENEALOGISK TIDSSKRIFT —

UDGIVET

AF

TH. HAUCH-FAUSBØLL.

FØRSTE BIND

(1.— 4. Aargang 3. Hefte inkl.).

KJØBENHAVN.

PERSONALHISTORISK BUREAUS FORLAG.

A. ROSENBERGS BOGTRYKKERI.

1906.

Et lille Stykke Slægtsaga.

(Sydfyenske Præster, særlig Chr. Joh. Bredsdorff).

Af **P. M. Lange.**

Der har været Slægter, som Led for Led have fostret Præster, der have virket til Velsignelse i deres Kreds, og

fra hvis Hjem der er udgaaet dygtige og fromme Mænd og Kvinder. En saadan Slægt er Bredsdorfferne, som i 5 Led kan tælle mange Præster og Præstekoner. De fleste af dem ere nu døde, men deres Minde skal leve og elskes og æres; man føler, udgaaet fra denne Stamme Trang til at give et lille Bidrag til, at dette kan vedblive at ske. Det følgende er derfor samlet, dels efter skrevne Familieoptegnelser, Breve o. s. v., dels efter mundtlige Meddelelser. Ved stor Velvilje har jeg dernæst faaet Udskrifter af de paagjældende Sognes Kirke- og Embedsbøger, hvorfra Navne, Aarstal og Datoer for en stor Del ere hentede (i Artiklen mærkede m. Kb.); disse ere iøvrigt efter Stamtavler over Familien B. (ved Lengnick 1841 el. 42, ved Købke 1888 og flere haandskrevne)

Slægten Bredsdorff har i Særdeleshed hørt hjemme i det sydlige Fyen. Dog er Oprindelsen til Navnet, som ovenfor omtalt, fra Jylland. Morten Thomsen f. ¹⁰/₁₁ 1688 studerede til Præst og fik Embede i Bredstrup 1712; han blev der i 23 Aar. Morten Th. var gift m. Johanne Christensdatter Borch f. 1696, † 1756; hun havde Forfædre i 5 Led, som vare Præster; det samme havde hendes Morfader, Ancher Anchersen, Biskop over Ribe St. Deres 6 Børn ere alle fødte i Bredstrup og have da faaet Navn efter Byen (der blev omdannet til Bredsdorff, da en anden Familie alt havde taget Navnet Bredstrup [Bræstrup]). Senere var han Præst til Lunde og Outrup i 20 Aar, deraf i 7 Aar Provst til Vestre Herred i Ribe St. I et gl. Familiedocument læses om ham: »Han havde lagt sig meget efter Philologien, især de orientalske Sprog. Foruden hans egne Sønner informerede og dimitterede han adskillige unge Mennesker, og manudcerede dem til de øvrige Examina, ved den Leylighed blev hans Navn og Fortjeniste saaledes bekjendt ved Academiet, at han i Aaret 1750, da hans yngste Søn tog Exam. Phil. ved et meget artig Latinsk Brev fra daværende Decano Iustice R Anchersen paa øvrige Hrr. Professorers Vegne blev indbudet til Ma-

gister Graden, med Tillæg: at intet forlangtes uden hans Samtykke dertil, hvilken han da og gav. Ved hans meget ordenlige Diæt og Levemaade var han i en tiltagende Alderdom af gode Sinds- og Legemskræfter og kunde opnaaet en høy Alder; men et bedrøvelig Velten paa hans Kirke Vey Dom: Sept. 1755 forvoldte, at han ey kom meere ud af sit Huus, indtil han døde 30. Sept. 1756, 68 Aar gl.« Af hans 4 Sønner bleve de tre Præster, Christen, den ældste (f. 1716) til Vridsted og Flye i Viborg St. Ancher, den yngste (f. 1734) til Haslund og Ølst.

Thomas Mortensen Bredsdorff f. ²⁹/₁₀ 1720 var først Hovmester hos Cancelliraad Petersen, derpaa hos Admiral Hagedorn. 28 Aar gl. blev han Capellan p. p. i Kjølstруп-Agedrup, Fyens St. (1748—53) derefter Sognepræst i Ollerup-Kirkeby, samme Stift. Han har bygget Ollerup Præstegaard (det nuværende Stuehus), hvor Slægten med kort Afbrydelse sad tilhuse i omtrent halvandet Hundredaar¹. Med ham begynder ogsaa den Flok gamle Bredsdorffer, som paa flere Steder i Sydfyen har forkyndt Ordet fra Midten af det 18de til Midten af det 19de Aarh. Det var den nordre Længe af Ollerup Prstg., han i 1761 lod opføre til Stuehus, det samme, som endnu gjør Gavn, og som i sine smaa lave Stuer med ujævne Gulve og hvide Døre med gammeldags Messinglaase har set saa megen Glæde og saa megen Sorg, har givet Gjenlyd for saa megen Tonekunst og lyttet til saa megen Skjemt og Latter, hvor baade Alvorsord og Gammensord have lydt, og som altid har kunnet byde det utrolige af Husrum, fordi der hos den ene Præstefamilie som hos den anden altid var, hvad Ordsproget sætter som Betingelse for dette. Til Præstegaarden hørte en sjælden smuk og stor Have med en bred Nøddegang omtrent lige for Huset til Laagen ud mod Marken. Over Gaarddøren satte han følgende Indskrift:

¹ Den sidste Præst har dog ikke Navnet, men var indgiftet i Familien.

»Gud i Naade selv afvende
 Al Ulykke og Fortrød,
 Som kan møde eller hænde
 Dette Hus og Vaanested.«

T. M. B.

C. S. B.

Og over Havedøren:

»Hr. Thomas Bredsdorff mig fra Grunden lod opbygge,
 Da forrig' Stuehus ej længer kunde staa,
 Gid Præster maa i mig bo vel og længe,
 Indtil af Ælde jeg omsider skal forgaa.«

Thomas Mortensen Br. synes at have været en retskaffen, men noget stiv Character og var vistnok en strængt orthodox Præst af den gamle Skole; han faar efter Døden det Vidnesbyrd af sin ældste Søn, at »Sand Guds-frygt, Redelighed og Velvillie prydede ham som Menneske, Omhyggelighed for sine Børns sande Vel som Fader, øm Kjærlighed som Ægtefælle og Nidkjærhed for Gud, Ære, stræng Retskaffenhed, Troskab, Flid og udbredte Indsigter som Lærer.« Han blev $^{11}/_6$ 1754 gift m. Cathrine Stoud (Stud) Balslev, (Datter af Jens Balslev, Præst i Tommerup). Hun var født $^{2}/_2$ 1726 og døde $^{11}/_{11}$ 1780, Kb.; de havde 2 Sønner, der bleve Præster i Sydfyen (foruden en Datter, g. m. Districtslæge i Svendborg J. M. Mürer, og en Søn, der var Landmaaler, gift m. K. H. Mühre, uden Børn.) $^{21}/_5$ 1773 blev Thomas M. Br. Sognepræst i V. Skjerninge og Ulbølle, Fyens St. hvor han, hans Søn og Sønneson vare Præster uafbrudt i 75 Aar. I Skjerninge Præstegaard havde Slægten, den fjærnere og nærmere, et fælles Hjem, som den tyede til i Sorg og i Glæde. Alm. Bededag 1787, Kb., blev han i Kirken angreben af en »Rørelse« som »holdte« ham til hans Død $^{14}/_9$ ¹ 1790, Kb. Han døde i sin Datters Hus i Svendborg og blev begravet i St. Nicolai Kirke.

¹ ikke som andetsteds anført 14de Juli. Kirkebogen i Svendborg har 15de Sept.

Morten Thomsen Bredsdorff f. $24\frac{1}{2}$ 1757 var bleven Student det Aar hans Fader blev forflyttet fra Ollerup. Han blev cand. theol. 1781 og tre Aar senere pers. Cappelan hos sin Fader. Da denne 6 Aar efter døde, indtraadte han i Embedet og var Sognepræst samme Sted, til hans yngste Søn 1834 blev hans Efterfølger, men blev dog boende der til sin Død. I Aaret 1800 blev han Provst i Salling Herred, hvilket Embede han beklædte til 1824. Denne Virksomhed gav ham grumme meget at bestille, men hans yngste Datter mindedes dog som gammel, at han i Mørkningen ofte tog hende paa Skjødet og fortalte hende paa sin ypperlige Maade mangt og meget, saavel om sine egne Rejser — især om da han var i Norge — som Historie, Geografi og Bibelhistorie, hvorved Grunden lagdes til alt, hvad hun lærte i de Retninger. Han var en ægte gammeldags Christen, en from og stille Mand, ivrig Botaniker og Landmand (paa sine gamle Dage skrev han Afhandlinger om forskellige nyttige Planter og deres Dyrkning). Han var i alle Henseender grundig og havde saa mange Kundskaber, at han i en Alder af 71 Aar paatog sig at undervise en Dattersøn, som han med ganske lidt Hjælp, fornemmelig af en af sine Sønner (da Cappelan hos Faderen) forberedte til Artium. Han bestod denne Examen godt, blev Lærer, Professor i Botanik og en dygtig Videnskabsmand (Joh. M. C. Lange f. $20\frac{1}{3}$ 1818 † $3\frac{1}{4}$ 98). 29 Aar gl. havde Morten Th. Br. giftet sig m. Ellen Cathrine Hornemann f. $5\frac{1}{8}$ 1762, hvis Fader, Jacob Utzon H. var Præst i Marstal (hendes Moder, Margrethe Sadolin var Datter af Præsten Chr. S. og havde 7 andre Præster blandt sine Forfædre). Præsten i Marstal var en streng Pietist, hvis mørke Livssyn dog ikke havde hindret ungdommelig Friskhed hos de mange, der voxede op omkring ham, eller samlede i Præstegaarden Tid efter anden. Derfor slog det ikke, som saa tit, over i sin Modsætning i det næste Slægtled, allermindst gjorde det saa i Præstehjemmet i V. Skjerninge, hvor der var Alvor og frit

christeligt Liv parret med varm Fædrelandskjærlighed og megen uskyldig Fornøjelighed. Der blev om Aftenen holdt Bøn med Folkene, men ikke i mindste Maade med nogen Tvang. Dog samledes før det meste alle om Provsten, der satte sig for Bordenden. Der blev sunget en Psalme, han bad en Bøn eller holdt et frit Foredrag, tilsidst blev der atter sunget en Psalme. Thi Morten Th. Br. var en af de meget faa Præster, der i den mørke Tid i Slutn. af det 18de og Beg. af det 19de Aarh. holdt fast ved Troen paa Frelseren; maaske den Strømning af Aandsliv og levende Christendom, som han var kommen under Paavirkning af i sin Hustrus begavede og elskværdige Familie har gjort sit dertil. (En Søn fra Marstal var Botanikeren Jens V. Hornemann, en Datter var g. m. Præsten Bindsbøl i Ledøje, en anden Datter først m. Præsten Birchner, senere m. Conferentsraad Collin).

I den hyggelige Skjæring Præstegaard med sit straa-tækte, senere teglhængte Stuehus, hvortil man naaede over en stor Gaardsplads, omkredset af 4 Længer, levedes der et godt Familieliv. Hos de fromme, kjærlige Præstefolk opvoxede 8 Børn, og der samledes mangfoldige ældre og yngre Slægtninge. Flest om Sommeren, men det var ikke helt faa, der i Aarevis fandt et Hjem der til forskjellig Tid (saaledes Præstekonens yngste Søster, som var der til Stadighed, baade før sit Giftermaal og efter, at Familien havde formaaet hende til at skilles fra sin mindre heldige Mand. Hun kaldtes af alle »Tante Cobe« og blev i Præstegaarden til sin Død). I den store smukke Have muntrede de unge sig, der var Liv og Lystighed, og stor Glæde blev der, naar Moderen lod sin smukke Sangstemme høre. I Tidens Løb stod de 3 ældste Døtre Brud i den hjemlige Kirke og droge saa hver til sit (1. ³⁰/₁₂ 1813, Kb., g. m. Pastor Becher, Vester Hæsing; 2. ²¹/₆ 1811 g. m. Ejeren af Østedgaard J. Lange; 3. ³⁰/₁₂ 1825, Kb., g. m. Pastor Leth, Lillehedinge, senere Horne); men jævnlig vendte de i Besøg hjem til Præstegaarden med de mange Børnebørn,

der snart voxede op. Hos den gamle Provst blev der mere stille. En tiltagende Døvhed hos hans Hustru lagde et stort Tryk over dem alle, og ²²/₁₀ 1827, Kb., døde den smukke og elskelige Ellen Cathrine Br. ikke meget over 64 Aar gl. Den yngste Datter maatte nu styre Huset (den næstyingste var hos en gift Søster), og der samledes nu som før mange Frænder og Venner i det gl. Hjem; adskillige Slægtninge havde faaet Kald i Nabosognene, og man mødtes snart her og snart der til gjensidig Glæde. 1829 blev M. Th. Bredsdorff udnævnt til Ridder af Dbg., 1813 havde han faaet Rang med Amtsprovster; men særlig Aaret 1834 var et Mærkeaar; da var det 50 Aar siden, han blev ordineret. Det var den ³¹/₃ han blev Jubellærer, ved hvilken Lejlighed der blev overrakt ham en meget stor Sølv-platde ménage fra Herredets Præster med Indskrifter paa begge Sider af Foden: »Til Salling Herreds værdige Provst Morten Thomsen Bredsdorff — Som et ringe Pant paa Brøders Agtelse og Kjærlighed«, ligesom han ved en egenhændig Skrivelse fra Hs. kgl. Højhed Prins Christian gaves sikkert Haab om at faa sin yngste Søn (dengang hans Cappelan p. p.) til sin Efterfølger som Sognepræst. Dette skete ogsaa ¹¹/₇ s. A. og den 77-aarige Provst tog da Afsked fra sit Kald. I October stod der med 14 Dages Mellemrum 2 Bryllupper: den yngste Datters ¹⁷/₁₀, Kb., (hun drog med sin Mand, Pastor Chr. E. Møller, se Bilag Nr. 55, til Nykirke paa Jyllands Hede) og den yngste Søns, ³¹/₁₀, Kb.; han førte sin kjønne unge Brud ind i den gamle Præstegaard og der opvoxede inden ret mange Aars Forløb flere smaa Børn hos dem. Den gamle Fader og Bedstefader levede nu en rolig Alderdom paa det Sted, der havde været hans Hjem fra han var 16 Aar, elsket og æret af sin store Familie, der var spredt viden om; selv tog han levende Del i alt, hvad der foregik i hans Kreds eller i Fædrelandet. Saaledes haves Breve til Dattersønnen J. M. C. Lange, hvori han udtaler den varmeste Kjærlighed til Konge og Fædreland i Anledning af Fr. d. 6tes Død;

ogsaa om Stænderforsamlingen, Studentermøder o. m. a. skriver han med Iver, saa vel som om landøconomiske og botaniske Spørgsmaal. Han gjorde Optegnelser om, hvad han og hans Fader havde lavet af Ombygninger og Nybygninger til Præstegaarden, saavel som Forbedringer ved Haven og om et Hus overfor Præstegaarden, som hans Fader havde kjøbt til Enkesæde, men som nu blev bestemt for den eneste ugifte Datter. Om Aftenen kom den gamle Provst ind i Stuen og sad saa der og vandt Garn; han var aldrig ledig. Der kunde komme et Par Venner og spille lidt Kort med ham for Adspredelse, men selv tog han ikke ud. Barnepigen for de mindste Børn i Præstegaarden mindes nu som gl. Kone, at han gav hende Gaader at gjætte, naar han var ene med hende og de smaa. Den $\frac{2}{5}$, Kb., 1841 sov han stille hen og fik det Eftermæle af sin Søn, at »Hans sande christelige Tro og Lære, hans fromme, retskafne Vandel var til Velsignelse for hans Menighed og for hans talrige Slægt og vil blive det i mange Aar; thi den Retfærdiges Ihukommelse er til Velsignelse. Hans udbredte Kundskaber og levende Sans for Videnskaberne, der besjælede ham lige indtil hans sidste Dage, forhvervede ham Højagtelse ogsaa i en videre Kreds. Foruden Theologien og de dermed forbundne Videnskaber havde han især grundig Indsigt i Botanik og Landøconomie.« Ungdomsfriskhed og Aandslivlighed fik just Raaderum, efter at han havde naaet Støvets Aar, og dette er gaaet i Arv til de af hans Efterkommere, der have naaet samme høje Alder. Saaledes vare de 4 af hans Døtre, der bleve over 80, meget virksomme til det sidste og toge levende Del i Alt. Hans mange Efterkommere have stadig holdt sig til Fædrelandet, og i den store Slægt har der været et sjældent Sammenhold, som uden Tvivl bunder i Velsignelsen fra det gamle Præstehjem. 2 Sønner, 3 Døtre og 14 Børnebørn bleve Præster eller Præstekoner. Af de 237 Efterkommere have 150 naaet den voxne Alder;

deraf leve 116 endnu (50 nulevende Børn, Resten ere døde som smaa¹).

Den ældste af Sønnerne, den begavede og dygtige Sprog- og Naturforsker Jacob Hornemann Br. (f. $\frac{8}{8}$ 1790), der havde studeret i Kjøbenhavn, taget theol. Embedsexamen, Magistergraden og endelig Doctorgraden, men fra sin tidligste Tid foretrukket Naturvidenskaberne, rejste en treaarig Udenlandsrejse paa kgl. Bekostning for at studere Mineralogi og Geognosi dels ved Universiteterne, dels ved egne Undersøgelser i Bjergegnene i Tyskland, Frankrig og andre Lande. Det beskedne, stille og bramfri Menneske skrev mange interessante Breve hjem. Han havde en retskaffen og elskelig Character samt en saare grundig Lærdom paa mange Omraader. 1829 blev han Lector ved Sorø Academi (ligestillet med og som oftest kaldt Professor) og giftede sig s. A. m. Petrine Jacobine Møller (Datter af Biskop Rasmus M. Laaland—Falster, altsaa Søster til Digteren Poul M.). De levede et lykkeligt Samliv, men hans Helbred blev tidlig meget svækket, og 4 Uger efter Faderens Død kom han til Barndomshjemmet med sin trofaste Hustru og 3 smaa Piger. Han haabede at gjenvinde sin Sundhed ved et Landophold, men blev svagere og svagere og døde $\frac{16}{6}$ 1841, Kb. Han efterlod sig ingen Sønner, men hans Minde vil leve længe hos hans Efterslægt (Døtrene blev gifte med 40, 41 og 44 Bilagslisten), og i hans mange fortrinlige Skrifter.

Den 2den af Morten Th. Br.'s Sønner Thomas Chr. Br. (f. $\frac{21}{6}$ 1795 † $\frac{19}{1}$ 1847, Kb.) var efter sin Skolegang i Nykjøbing, hvor han var Chr. Winthers Kammerat, bleven Theolog og fik $\frac{28}{11}$ 1821 Udnævnelse til Sognepræst i Ollerup-Kirkeby, ligesom sin Farfader. Han var der, til han $\frac{30}{6}$ 1838 blev Sognepræst i Vissenbjerg, Fyens St. Ogsaa han har ombygget en Del af Ollerup Prstgd., nemlig 7 Fag af vestre Længe. Han var en saare from og stille Mand, g. m. den livlige Rasmine Marie Møller (f. $\frac{3}{8}$ 1804

¹ October 1901.

† ¹⁷/₁ 1842, Kb.), Søster til hans ældre Broders Hustru og altsaa Halvsøster til Chr. Winther. Flere Børn døde som smaa i Præstegaarden, men ved Forældrenes Død med faa Aars Mellemliv efterlod de sig 4 knap voxne Børn, hvoraf Sønnen, Morten Thomsen Br. (f. ²⁷/₈ 1830) er Sognepr. i Thorkildstrup-Lillebrende (Falster); hans Søn, Thomas Vilhelm Birkedal Br. (f. ⁹/₁₁ 1868) er cand. theol., Lærer paa Frederiksborg Højskole og har en Søn, Morten Lunn Br. (f. ²¹/₁ 1901).

Den yngste Søn, Chr. Hornemann Br. (f. ¹⁵/₉ 1802 † ²²/₁ 1848) havde gaaet i Roskilde Skole til 1821, da han blev Student, 1827 blev han cand. theol. og Aaret efter pers. Cap. hos sin Fader. 1834 blev han Sognepræst i V. Skjerninge-Ulbølle, indsat af sin Fader og Formand, den gl. Provst, og samme Aar i October holdt han Bryllup m. Elise Bolette Møller (f. ⁷/₂ 1815 † 1877). Han var ret et hjertensgodt Menneske og en udmærket Præst, som endnu mindes af sine Menigheder, skjønt han kun var Sognepræst i 13¹/₂ Aar, da han i Beg. af 1848 fik en pludselig Død, knap 46 Aar gl. Han efterlod sig 6 Børn.

Den ældste Søn, Niels Chr. Møller Br. (f. ⁵/₉ 1836, Kb., † ²⁷/₈ 1892), blev cand. theol., Bestyrer af Nørrebros Latin- og Realskole og var en stor Børneven. Han udgav Børne- og -blade, hvortil hans Moder gav mange kjønne og gode Bidrag (hans Søn, Kaj Chr. Bramhelt Br. f. ⁶/₈ 1880 er stud. mag.). Den næste Søn af Chr. H. Br., Johan Ulrik Br. (f. ²²/₅ 1845, Kb.) er Landskabsmaler og har 3 Sønner: Johannes Br. (f. ¹⁴/₉ 1882), Axel Br. (f. ²³/₉ 1883) og Viggø Br. (f. ¹⁴/₈ 1884). Den yngste Søn af Chr. H. Br., Thomas Chr. Sophus Br. (f. ²⁶/₈ 1847, Kb.) er Directeur for Skibsværftet i Flensborg. Han har Døtre, men ingen Sønner.

Thomas M. Bredsdorffs yngste Søn, Chr. Johan Br. (f. ⁶/₁₂ 1765) gik i Slagelse Skole, hvorfra han blev dimitteret 1782, 5 Aar efter tog han philol. Embedsexamen, og 1789 blev han cand. theol. Til Trods for de 8 Aars

Forskjel i Alderen vare han og Broderen de inderligste Venner, og det uagtet der var ikke saa lidt Forskjel i deres Religionsmeninger. Chr. Joh. Br. var endel smittet af den Tids Rationalisme; hans Studenterdage maa just være faldne i den Tid, da Rationalismen rigtig grundlagde sit Herredømme, og han kunde derfor ikke undgaa at komme noget ind under dette, og saaledes i Overensstemmelse med de fleste af hans Samtidige mindre betragte Jesus som Frelseren end som »Dydens milde Lærer«, hvis Evangelium og Lære man skulde stræbe at følge. Dette gjorde han trolig, og den Selvfornægtelse og virksomme Kjærlighed, der aabenbarede sig i hele hans Liv viste tydelig, at det kun var hans Hoved, der hyldede denne Lære. Hans Hjærte var besjælet af den inderligste Kjærlighed til Gud og Mennesker, og aldrig hørte man de to Brødre i ivrige Disputer; altid vedblev de at være gode Venner, skjønt de naturligvis tit vare af forskellige Meninger, især om de religiøse Bevægelser i Tiden. Omtr. 30 Aar gl. blev han Præst paa Strynø ($\frac{5}{4}$ 1793), hvor Livet nok var meget ensomt; men jævnlig søgte han over til den kjære Broder i Skjerninge. Præstegaarden dér var vedbleven at være som hans egentlige Hjem, og han droges ogsaa did af sine Følelser for en ung Kvinde, Ulrikke Antonette, Datter af Prof. Joh. Heinrich Schlegel. Ved den Tid var hun kommen der i Huset som Enke efter Præstekonens Broder, Chr. Hornemann. Hun var kun 26 Aar gl. (døbt $\frac{11}{11}$ 1766) og var dybt nedbøjet over Tabet af sin elskede Mand, med hvem hun havde levet et Aars korte, men uendelig lykkelige Samliv efter i 7 Aar at have maattet stride med sin adelsstolte Familie, der som Led af den tyske Slægt Schlegel følte sig hævet over den jævne ærøiske Præstefamilie. Da Chr. H. fik Embede som Pageinformator (altsaa en Slags Stilling ved Hoffet) gav Moderen, som nu var bleven Enke, endelig sit Samtykke til, at hun ægtede sin Elskede; men kun kortvarig var hendes Lykke og grænseløs hendes Sorg, da en hidsig

Feber bortrev ham. Pastor Br. fra Skjerninge rejste strax til Kjøbenhavn for at staa hende bi med Raad og Daad, han formaaede hende til at følge med til hans Hjem, hvor hun hos sin højtelskede Svigerinde og de andre Slægtninge, der viste hende saa megen Kjærlighed, først fandt nogen Trøst. 4^{1/2} Aar var hun i Skjerninge. Den unge Præst fra Strynø fattede snart Kjærlighed til hende, men han saa hendes Sorg og ventede. Tilsidst gav hun ham sin Haand og sit inderlige Venskab, mere mente hun ikke at kunne love ham, da hendes Hjerte bestandig hang ved den Afdøde. Den ⁹/₆, Kb., (ikke ⁹/₆) 1797 stod deres Bryllup i Skjerninge, og hun fulgte med til Strynø, men levede stedse i sine Minder, og tit nok havde han svært ved at trøste hende, naar Sorgen blev overvældende. Men han gjorde det paa den kjærligste Maade uden nogensinde at tænke paa sig selv. Det var især tungt for hende, da der paa Øen engang herskede en smitsom Sygdom, som mindede hende saa stærkt om hendes Tab. Men i Venskabet mellem hende og hendes »bedste Ven«, som hun kaldte ham, var der dog nok mere Hjærtevarme end i manges Kjærlighed, og det holdt ud i over 50 Aar, ja saaledes, at der aldrig var et ondt Ord imellem dem. Paa Strynø fik de deres første Plejebarn hans Broders næstældste Datter, Margrethe Dorothea Br. (f. ²/₁₁ 1792 † ²⁸/₁ 1879), som hun var kommen til at holde saa saare af i sin Sorgens Tid i Skjerninge. Den lille Pige var spæd, da den unge Enke kom der; endnu var hun kun 5 Aar, men længe huskede hun mangt og meget, baade om den ængstelige Tid, da der var udbrudt en ondartet Forraadnelsesfeber paa Øen, og Præsten gik fra Hus til Hus for tillige at være Læge for de Syge, og om hele Livet derovre. Især mindedes hun dog Rejserne til sit Hjem; for at naa Fyen maatte man om Sommeren sejle, om Vinteren kjøre i Slæde over Isen, som blev befaret, saa snart den var nogenlunde sikker, men der var dog lange Tider, hvor de vare aldeles afspærrede fra alle Steder udenfor Øen, saa Livet derovre blev i

Længden noget ensomt. Da derfor Præstekaldet i Egense blev ledigt, søgte og fik Chr. Joh. Br. det (1802). Rejsen fra Strynø var smuk, de sejlede over til Fyens Kyst og landede ved en dejlig Skov, der var opfyldt af Nattergalesang, men Boligen var ikke saa hyggelig som den, de vare vant til, dog Præsten vidste altid at finde den lyse Side af Tingene. I Egense fik de flere af hans Søkendes Børn i Huset. Præsten underviste dem selv, for det meste inde i Stuen for at hans Hustru ikke skulde være ene. Skjønt de selv vare og bleve barnløse, var der dog mange, de betragtede som deres Børn og tog sig saa kjærlig af, som havde det været deres egne. Alle Plejebørnene vare glade for det Hjem, de fandt, og da de voxede til og kom ud, fulgte de Gamle dem altid med den kjærligste Omtanke. De samlede ogsaa Medlemmerne af den store Slægt, især efter at være komne til St. Jørgensgaard, hvor Præsteboligen laa paa et skjønt Sted ved Svendborgsund, lige overfor Taasinge, hvor Bregninge Kirke hæver sig i Midten af Øen, paa den Tid med et ejendommeligt Taarn, ej uligt en høj Hat; nu er det ombygget i alm. Stil. Den gamle Præstebolig laa lige nede ved Stranden, fra Haven saa man ud over Vandet og kunde passe paa hver lille Sejler, der med blinkende Sejl fór forbi i Sommersolen.

Det var ¹⁶/₁ 1808 Chr. Joh. Br. blev Sognepræst i St. Jørgens-Sørup, og alle 3 Steder, han var Præst, vare Biskopperne ved Visitats »saare vel fornøjede med Menigheden og dens Ungdom, som har lagt Fremgang og Kundskaber for Dagen« hvorfor Præstens »Embedsduelighed og Flid« roses. Han har fremfor mange samtidige ført Kirkebøgerne med stor Omhu og Tydelighed. 1840 udnævntes han til Ridder af Dannebrog og ⁵/₄ 1843 indtraf hans 50 Aars Embedsjubilæum; denne Højtidsdag fejredes ved en smuk Fest. En af Datidens Aviser giver en udførlig Skildring deraf. Der var først en Højtidelighed i Kirken, ved hvilken der var tilstede talrige Embedsbrødre, Slægtninge og Venner af Jubilaren. Der udførtes en Cantate,

forfattet i Dagens Anledning og afsunget af hans Nærmeste, f. Ex. blev en Duet udført af en Moder og Datter, som begge havde været hans Plejebørn. Provst Lassen holdt en smuk Tale og overrakte ham fra alle Herredets Præster en Pragtbibel paa fint Papir, stort Tryk og Fløjelsbind med Sølvbeslag og -plader med Indskrifter. Senere talte Biskoppen over Fyens St. (Faber), der som et Bevis paa H. M. Kongens Naade udnævnte Pastor Chr. Joh. Br. til Consistorialraad. Men størst Indtryk gjorde det, da Jubeloldingen selv besteg Prædikestolen og holdt en hjertegribende Tale, hvori han ret takkede Gud for den Naade, der var bleven ham til Del: at han i saa mange Aar havde kunnet forkynde Ordet, og at han saa længe havde haft sin kjære Hustru ved sin Side. Ved Udgangen af Kirken lød der, ligesom ved Indtrædelsen, skønne Choralmelodier, udførte af Hornblæsere, som ogsaa spillede senere paa Dagen i Hjemmet. Ved Festmiddagen var der mange Taler, bl. a. af Kammerherre Holsteen til Hvidkilde, Stedets Kirkeværge. En af »gl. Onkels« Plejebørn, Pastor Chr. E. Møller (se Bilag 55), fra Nykirke takkede paa alle Fosterbørnenes Vegne ham, der ikke alene havde lært dem at se den Eviges Herlighed i Bølgernes Vuggen og Stjernernes Straalen, men ogsaa indplantet Jesu Tro i deres Hjerter. Dette synes at tyde paa, at Rationalismen ikke mere havde Raaderum hos den gamle Præst. Endnu 7-8 Aar forundtes det ham at leve med sin Hustru. 9de Juni 1847 fejrede de Guldbryllup under stor Deltagelse fra deres mange Slægtninge. Fra Øst og Vest samledes man om dem; om Formiddagen gik alle i Procession til Kirken, som var smukt pyntet med Blomster. De Gamle bleve bragte til Sæde paa en Sopha, der var opstillet i Choret, de andre sad omkring i Kirken. Der blev sunget en Psalme og talt og messet kjønt. Efter Festmaaltidet med mange Taler fulgte en saa ubeskrivelig dejlig Aften, at den ret kunde være et Billede paa de Gamles Livsaften. Der blev sunget 4 stemmige Sange i Haven, og den lyse Juniaften

stod for alle Deltagerne som noget af det skønneste, de havde oplevet. 3-4 Aar endnu levede »gl. Tante« og sad i Dagligstuen ved eet af Vinduerne ud til Gaarden med de to gamle Lindetræer paa hver sin Side af Indgangsdøren. Da hun var jordet paa Kirkegaarden, nær Kirken og Klosteret (hun døde $20/5$ 1850, Kb.), blev det ensomt for den gamle Præst, især paa de mørke Vinterdage. Om Sommeren kom endnu som før mange Slægtninge og Venner, og selv gik han jævnlig ude i Haven, helst vandrede han ad en Vej, kaldet »lange Linie«. Naar han var kommen til Enden af den, satte han sig i en Løvhytte nederst i Haven. »Nu sidder jeg paa det bedste Sted i Verden«, sagde han, »Europa er da den bedste Verdensdel, Danmark det herligste af Landene i Europa, Fyen er Danmarks Have, St. Jørgensgaard er det skønneste Sted paa Fyen, og denne Plet er den yndigste i hele Præstegaards-haven«.

Et Par Aar overlevede han sin Hustru, da døde ogsaa han ($15/12$ 1853, Kb.), men han mindedes længe af de mange, der havde haft deres andet Hjem hos ham, og de to barnløse gamle bør ikke glemmes, lige saa lidt som deres nære Frænder i Skjerninge, fra hvem der nedstammede en saa stor Æt.

Efter den gamle Consistorialraads Død blev Præstegaarden nedreven og paany opbyggt et Stykke fra Stranden, oppe ved Landevejen, men Capellanboligen blev staaende, og der fik den yngste Datter fra Skjerninge, Eline Martine Møller (f. $28/1$ 1806 † 1888) Bolig Størstedelen af de 29 Aar, hun var Enke efter Chr. E. M. (se Bilag 55). Den blev atter et Samlingssted for Familien, ogsaa de yngre Led og mange Minder knytte sig til det kjønne Hjem lige nede ved Stranden. »Tante Line« var Midtpunktet i det hele, og skjønt hun var stokdøv i Halvdelen af sit Liv — 40 Aar — var hun altid livlig og fulgte med i alt, hvad der foregik, var glad, naar nogen skrev paa hendes Tavle og forstod halvkvæden Vise. Med Liv fortalte hun gamle Historier,

og selv har hun lavet mange yndige Smaadigte. Sammen med hende boede hendes 3 Aar ældre ugifte Søster, og de 2 Gamle bleve plejede kjærligt af en yngre Præstedatter, der var mod de 2 enlige Kvinder som en kjærlig Datter. (Søsteren hed Ulrikke Palline Vilhelmine Br. f. ³¹/₇ 1799 † 1883).

Bilag.

Liste over de Mænd af andre Familier, der have ægtet kvindelige Efterkommere af M. Th. Bredsdorff (A) og Hustru, Ellen Cathrine, samt deres Sønner over 20 Aar:

1. Balslev, M. J., Sognepræst i Strø, f. 1817 † 1899, g. m. D. af 49.
2. Balslev, H. H., Højskoleforstander, f. 1867, Søn af 6.
3. Balslev, Joh. Chr., cand. phil., Boghold., f. 1880, "
4. Balslev, L. Chr., Sognepræst i Skibet, f. 1869, "
5. Balslev, Th., cand. theol., Seminarielærer i Vordingborg, f. 1871, "
6. Balslev, R. L., Sognepræst i Paarup (Paarup v. Odense), f. 1833 † 1896, g. m. D. af 49.
7. Becher, A., Apotheker i Hørsholm, f. 1820 † 1891, Søn af 11.
8. Becher, H. N., Herredsfoged i Elbo m. fl. H., f. 1826 † 1901, Søn af 11, g. m. D. af III.
9. Becher, C., Stationsforstander (Hovedgaard), f. 1822 † 1882, Søn af 11.
10. Becher, M. Th., Sognepræst i Herfølge og Sædder, f. 1817 † 1886, Søn af 11.
11. Becher, C. H., Sognepræst i V. Hæsinge og Sandholts Lyndelse, f. 1782 † 1862, g. m. D. af A.
12. Becher, Chr. H., Herredsfuldægtig, f. 1866, Søn af 8.
13. Becher, H. D. B., Landm. i Amerika, f. 1855, Søn af 9.
14. Becher, P., fhv. Landmand, f. 1851, Søn af 10.
15. Borch, R. L., Capitain v. Fodfolket, f. 1859, g. m. D. af 16.
16. Bramhelt, G. Th., Generalmajor, Chef for fyenske Brigade, f. 1823 † 1894, g. m. D. af II.

17. Brandt, A. H. H., fhv. Operasanger (g. m. D. af II), f. 1853, Søn af 23.
18. Brandt, J. F., fhv. Capitain i Ingenieurcorpset, f. 1843, Søn af 23.
19. Brandt, J. Th. Chr., Dyr læge, f. 1841, Søn af 23.
20. Brandt, M. Joh. Chr., fhv. Landm., Ejer af Gyhult v. Hørsholm, f. 1856, Søn af 23.
21. Brandt, J., Maskinist. f. 1870, Søn af 19.
22. Brandt, J. S., Maskinist, f. 1868, Søn af 19.
23. Brandt, J. S., Sognepræst i Ollerup Kirkeby (fra ^{30/5} 1838 til sin Død), f. 1812 † 1898, g. m. D. af 38.
24. Brandt, V., stud. med., f. 1876, Søn af 18.
25. Busch, E. K. V., Læge i Bøvling v. Lemvig, f. 1853, g. m. D. af 9.
26. Busch, V. E., Assistent v. Statsbanerne, f. c. 1870, g. m. D. af 9.
27. Elmquist, H. Chr. A., Tandlæge i Vordingborg, f. 1876, g. m. D. af 6.
28. Hansen, C. N., Sognepræst i Kjerte, f. 1819 † 1884, g. m. D. af 38.
29. Kragh, A., Premierlieuten. af Fodf., f. 1868, Søn af 34.
30. Kragh, A. P., Havebrugscand., Gartn., f. 1872, "
31. Kragh, J., Figurmaler, f. 1870, "
32. Kragh, M., Dyr læge i Nykjøbing F., f. 1876, "
33. Kragh, Th., Tømrer, f. 1879, "
34. Kragh, Th., Sognepræst i Gudbjerg, f. 1835, g. m. D. af 38.
35. Lange, A., Havebrugscandidat, f. 1871, Søn af 40.
36. Lange, J., cand. mag., Lærer v. Ribe Kathedralskole, f. 1865, Søn af 40.
37. Lange, J. E., Havebrugscand., Lærer v. Dalum Landbrugsskole, f. 1864, Søn af 41.
38. Lange, J., Ejer af Østedgaard v. Fredericia, f. 1786 † 1848, g. m. D. af A.
39. Lange, J., fhv. Landm., Boghold., f. 1851, Søn af 42.
40. Lange, Joh. M. Chr., Prof., Dr. ph., Lærer v. Landbohøjskolen, f. 1818 † 1898, Søn af 38, g. m. D. af I.

41. Lange, M. Th., resid. Cap. i Nyborg, f. 1824 † 1875, Søn af 38.
42. Lange, O. Chr., Ejer af Faurholt v. Sæby, f. 1820 † 1877, Søn af 38.
43. Lange, P. F., stud. mag., f. 1879, Søn af 39.
44. Larsen, K. K., Friskolel. i Vormark, f. 1844, g. m. D. af I.
45. Leth, A. M., stud. jur., f. 1878, Søn af 48.
46. Leth, Chr. F., Sognepr. t. Allerup og Davinde, f. 1836, Søn af 49, g. m. D. af III.
47. Leth, J. M., cand. phil., Ejer af en Gaard i Jernved Sogn, f. 1829 † 1866, Søn af 49.
48. Leth, R. B., Overførster, Hofjægerm., f. 1839, Søn af 49.
49. Leth, L. B., Sognepr. t. Horne (først t. Lillehedinge), f. 1796 † 1885, g. m. D. af A.
50. Leth, L. B., Sognepr. t. Skjörping og Frær, f. 1863, Søn af 47.
51. Leth, P., Maskinist, f. 1874, Søn af 46.
52. Leth, Th., stud. theol., f. 1880, Søn af 46.
53. Leth-Rasmussen, H. A., stud. jur., f. 1878, Søn af 60.
54. Mogensen, M. Chr., Sognepr. t. Astrup og Tulstrup, g. m. D. af 6.
55. Møller, Chr. E., Sognepræst til Dalby og Stubberup, Rigsdagsmand, f. 1806 † 1859, g. m. D. af A.
56. Møller, E., Landmand, f. 1880, Søn af 57.
57. Møller, P. R., Gaardejer (Lindholm, V. Skjerninge Sogn), Forfatter, f. 1848, g. m. D. af 23.
58. Nissen, Chr. E., cand. phil., Bogholder, f. 1873, Søn af 59, g. m. D. af 6.
59. Nissen, C. L., Sognepr. t. St. Rise paa Ærø, f. 1838 † 1893, g. m. D. af II.
60. Rasmussen, R. Chr., Lærer og Chordegner i Faaborg, f. 1841, g. m. D. af 49.
61. Saabye, N., cand. phil., Landmaaler, f. 1814 † 1852, g. m. D. af 38.
62. Schlegel, C. F. A., Etatsraad, f. 1809 † 1878, g. m. D. af 11.

63. Schlegel, J. F. V., Grosserer, Consul i Leeds, f. 1849, Søn af 62.
 64. Schmidt, H. P., Bygmester, f. 1872, g. m. D. af 40.
 65. Schrøder, K., Ejer af en Gaard i Sorøegnen, f. c. 1860, g. m. D. af 8.
 66. Skovgaard, Joakim F., Figurmaler, f. 1856, g. m. D. af 40.
 67. Teilmann, J., Valgmenighedspræst i Bering, f. 1835, g. m. D. af 49.
 68. Teilmann, F., stud. med., f. 1873, Søn af 67.
 69. Teilmann, K., Gymnastikdirecteur, f. 1870, Søn af 67.

g. m. D. . . . = gift med Datter

I = Jacob Hornemann Bredsdorff	} Sønner af Morten Th. Br. og Ellen Cathr. Hornemann.
II = Thomas Christian "	
III = Christian Hornemann "	
